

Перспективи реалізації концепції АЕО в Україні

Олексій Марков

*здобувач освітньої програми Митна справа,
ВНЗ «Харківський національний економічний університет»
імені Семена Кузнеця, м. Харків, Україна,
e-mail: Oleksii.Markov@hneu.net*

Актуальність. Актуальність дослідження цієї теми зумовлена зростаючим потоком товарів, які перетинають митний кордон України, що є прямим наслідком глобалізації. Таке зростання вимагає зміни парадигми в українській митній адміністрації в бік більш раціонального та ефективного підходу до перевірки товарів. Сьогодні традиційний метод інвестування значних фінансових і часових ресурсів у процедури ручного огляду виявляється все більш неприйнятним у світлі технологічного прогресу.

На противагу цьому, розвинені країни взяли на озброєння стратегію, спрямовану на спрощення митних протоколів. Це передбачає проведення пост-митного аудиту та надання привілеїв підприємствам з хорошою репутацією, визначеним як уповноважені економічні оператори, що сприяє прискоренню обробки митної документації. Такі заходи не лише підвищують ефективність, але й забезпечують цілісність митних операцій, відповідаючи вимогам сучасної динаміки торгівлі.

У сучасних умовах значення митних органів важко переоцінити, оскільки вони стоять на сторожі економічної безпеки країни, а також здійснюють нагляд за складною мережею міжнародної торгівлі, тим самим сприяючи розвитку зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД). Виконання цих ключових обов'язків належить до компетенції правової бази, що регулює діяльність авторизованих економічних операторів (далі - АЕО).

Наразі відсутній консенсус щодо теоретичних засад та методологічних рекомендацій, які регулюють інститут АЕО. Зокрема, існує невизначеність щодо потенційного запровадження цього інституту в українському контексті. Ця невизначеність підкреслює актуальність обраної теми дослідження, наголошуючи на нагальній потребі заглибитися в ці складнощі та висвітлити подальші кроки.

Результати досліджень. Відповідно до статті 84 спільної угоди між Україною та ЄС, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, відбувається поступове наближення митного законодавства України до законодавства Європейського Союзу. [1]. У процесі адаптації до нових умов Україна впроваджує систему авторизованих економічних операторів (АЕО), натхненна аналогічною системою, створеною в Європейському Союзі. Цей стратегічний крок спрямований на впорядкування торговельних процесів та підготовку до переговорів щодо укладення угод про взаємне визнання між Україною та її міжнародними партнерами.

Передбачаючи майбутній розвиток подій, визнання українських АЕО

обіцяє сприяти тіснішій співпраці між митними адміністраціями ЄС та їхніми українськими колегами. Ця співпраця сприятиме підвищенню стійкості та безпеки українських ланцюгів поставок, а також посиленню конкурентоспроможності вітчизняних операторів як на місцевому, так і на світовому ринках. Завдяки приведенню у відповідність до стандартів ЄС українські АЕО отримають більшу довіру та доступ до преференційного режиму, що сприятиме їхньому сталому зростанню та успіху в динамічному ландшафті міжнародної торгівлі.

Підвищення ефективності інституту авторизованого економічного оператора передбачає багатогранний підхід, спрямований на виявлення та усунення проблем і розбіжностей у митному законодавстві. Основні напрями вдосконалення в Україні включають узгодження визначення поняття "економічний оператор" з національним господарським законодавством, вдосконалення та оптимізацію управлінських процедур, пов'язаних з оцінкою підприємств, які прагнуть отримати статус АЕО, вирішення проблеми взаємного визнання статусу АЕО іноземними державами, а також проведення комплексної оцінки ефективності спеціалізованих спрощень, що надаються підприємствам, які прагнуть отримати статус АЕО.

По-перше, узгодження терміну "економічний оператор" з національним господарським законодавством є важливим для забезпечення чіткості та послідовності нормативно-правової бази. Це означає, що визначення економічних операторів в українському законодавстві має відповідати міжнародним стандартам та найкращим практикам, що сприятиме більш плавній інтеграції у світові торговельні мережі.

По-друге, вдосконалення управлінських процедур, пов'язаних з оцінкою підприємств на предмет отримання статусу АЕО, має вирішальне значення для оптимізації ефективності та результативності процесу подання заявок. Впорядкування цих процедур може прискорити процес акредитації, зберігаючи при цьому суворі стандарти відповідності та безпеки.

По-третє, вирішення проблеми взаємного визнання статусу АЕО іншими країнами є надзвичайно важливим для сприяння транскордонній торгівлі та підвищення конкурентоспроможності українського бізнесу на міжнародній арені. Укладення взаємних угод з торговельними партнерами може відкрити можливості для спрощення митних процедур та зменшення бар'єрів для доступу до ринків.

Нарешті, проведення комплексної оцінки ефективності спеціальних спрощень, наданих підприємствам зі статусом АЕО, є життєво важливим для забезпечення того, щоб ці пільги приносили відчутні переваги з точки зору операційної ефективності та економії витрат. Така оцінка може стати основою для коригування існуючих спрощень та розробки нових ініціатив, адаптованих до мінливих потреб підприємств, сертифікованих як АЕО. Визначивши пріоритети у цих сферах, Україна може підвищити функціональність та вплив свого інституту АЕО, що сприятиме створенню більш сприятливого середовища для спрощення процедур торгівлі та економічного зростання.

Таким чином, Україна неухильно наближає свою практику управління АЕО до міжнародних стандартів, що є значним кроком на шляху до посилення ринкової конкурентоспроможності та зміцнення позицій на світовій арені. Цей процес відбувається відповідно до критеріїв, встановлених такими авторитетними організаціями, як Всесвітня митна організація (ВМО) [3], та законодавчої бази Європейського Союзу (ЄС), що регулює надання статусу АЕО.

Ці зусилля не лише сприяють гармонізації української митної практики зі всесвітньо визнаними стандартами, а й підвищують рівень довіри між митними органами. Крім того, вони підвищують репутацію та конкурентоспроможність вітчизняних підприємств, що працюють на українському ринку та за його межами. Крім того, такі кроки у дотриманні вимог АЕО сприяють покращенню загального іміджу країни, сприятливо позиціонуючи її для потенційного майбутнього членства в ЄС у післявоєнний період.

Дотримуючись цих міжнародних стандартів та впроваджуючи найкращі практики, Україна демонструє свою відданість створенню надійного та прозорого митного середовища. Це не лише сприяє налагодженню торговельних відносин з міжнародними партнерами, але й підкреслює відданість України принципам ефективності, безпеки та доброчесності у своїй митній діяльності.

Ключові слова: економічний оператор, АЕО, ЄС.

Список використаних джерел

1. *Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 21.03.2014 р. // Офіційний вісник України. 2014. № 75. Ст. 2125.*
2. *Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-IV. ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.*
3. *Офіційний сайт Всесвітньої митної організації. URL: <https://aeo.wcoomd.org/>*